

Platforma

organizacija za saradnju
sa mehanizmima Ujedinjenih
nacija za ljudska prava

Beograd, 5. jun 2023.

Saopštenje povodom UPR preporuka upućenih Srbiji u oblasti prava osoba sa invaliditetom

Organizacije civilnog društva, članice Klastera u oblasti prava osoba sa invaliditetom Platforme organizacija za saradnju sa mehanizmima Ujedinjenih nacija – Inicijativa za prava osoba sa mentalnim invaliditetom MDRI-S, Centar za samostalni život osoba sa invaliditetom Srbije, Međunarodna mreža pomoći IAN, Nacionalna organizacija osoba sa invaliditetom NOOIS, YUCOM – Komitet pravnika za ljudska prava i PIN – Psychosocial Innovation Network (Mreža psihosocijalnih inovacija) pozdravljaju prihvatanje preporuka u nedavno završenom procesu Univerzalnog periodičnog pregleda koje su važne za unapređenje položaja osoba sa invaliditetom u Srbiji.

Posebno ističemo važnost usvajanja Strategije deinstitutionalizacije i razvoja usluga socijalne zaštite u zajednici za period 2022-2026. godine i najavu izmena i dopuna Porodičnog zakona kojim će biti predviđeno ukidanje potpunog lišenja poslovne sposobnosti. Pozivamo nadležno Ministarstvo za brigu o porodici i demografiju da prilikom izrade nacrtu zakona uvaži preporuku Komiteta za prava osoba sa invaliditetom o usklađivanju svojih propisa sa Konvencijom o pravima osoba sa invaliditetom u smislu da zameni režim odlučivanja za drugo lice režimom odlučivanja uz pomoć drugog lica, koji poštuje ličnu autonomiju, volju i opredeljenje osobe kao i da uspostavi transparentan zaštitni mehanizam.

Organizacije koje se bave zaštitom i promocijom prava osoba sa invaliditetom pozivaju Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog, kao i ostala nadležna ministarstva, da usvoje i sprovedu u delo i druge preporuke među kojima posebno ističemo:

- *130.136 Prohibit corporal punishment of children by law, including in the family, and further strengthen protective mechanisms and measures to protect children from violence, including children with disabilities living in closed systems (Austria):* Zabrana fizičkog kažnjavanja dece i uspostavljanje zaštitnih mehanizama i mera zaštite dece od nasilja veoma je značajna sa stanovišta unapređenja prava dece, naročito dece sa smetnjama u razvoju i invaliditetom. Posebno se to odnosi na decu koja žive u rezidencijalnim ustanovama i neophodno je uspostavljanje efektivnih i efikasnih mehanizama koji bi obezbedili njihovu zaštitu od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja, kao i efikasne mehanizme prijave nasilja i praćenja stanja u ovim ustanovama;
- *130.161 Fully implement the UN Convention on the Rights of the Child in domestic legislation, continue to reduce the number of children in institutional care and ensure children with disabilities have sufficient support to live in their communities (Australia):*

Telefon

+381 11 3085 328 / +381 3284 244

Platforma

organizacija za saradnju
sa mehanizmima Ujedinjenih
nacija za ljudska prava

Broj dece koja žive u ustanovama socijalne zaštite u Republici Srbiji se u poslednjih pet godina skoro ne menja, a poseban problem predstavlja što u ustanovama za smeštaj dece i mladih sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, sem dece i mladih, žive i odrasli korisnici. Čak 77% dece koja žive u nekom od tri tipa ustanova za smeštaj ima smetnje u razvoju i/ili invaliditet. Jedan od osnovnih razloga je nedostatak usluga u zajednici te pozivamo Republiku Srbiju da uspostavi zakonski okvir koji će obezbediti dovoljna finansijska sredstva za razvoj usluga koje će biti fleksibilne, u skladu sa potrebama korisnika i u skladu sa međunarodnim standardima;

- *130.168 Review mental health laws and policies to ensure their compatibility with the Convention on the Rights of Persons with Disabilities (Mexico); 130.169 Implement human rights-based mental health policies aligned with the Convention on the Rights of Persons with Disabilities, including by investing in community-based mental health services, with a view to eliminating stigma, discrimination and coercion in mental health (Portugal):* U oblasti očuvanja i unapređenja mentalnog zdravlja od ključne je važnosti usklađivanja zakonskog okvira u Srbiji sa standardima Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom, kao i razvoj usluga u zajednici namenjenih unapređenju i očuvanju mentalnog zdravlja. Postojeće usluge nisu dobro povezane sa drugim sistemima, broj centara za mentalno zdravlje nije dovoljan i postojeće usluge nisu usmerene na rano otkrivanje problema sa mentalnim zdravljem, što može imati dugoročne posledice.

Položaj osoba sa invaliditetom u Republici Srbiji još uvek je veoma zabrinjavajuć. Prema njima postoje izražene predrasude i stigma i u najvećoj meri oslonjeni su samo na članove svojih porodica od kojih dobijaju podršku. Ispunjavanje gore pomenutih, i drugih preporuka Univerzalnog periodičnog pregleda je zbog toga veoma važno za unapređenje njihovog položaja i postizanje pune ravnopravnosti svih građana i građanki Republike Srbije.

Inicijativa za prava osoba sa mentalnim invaliditetom MDRI-S

Centar za samostalni život osoba sa invaliditetom Srbije

Međunarodna mreža pomoći IAN

Nacionalna organizacija osoba sa invaliditetom NOOIS

YUCOM – Komitet pravnika za ljudska prava

PIN – Psychosocial Innovation Network (Mreža psihosocijalnih inovacija)

Telefon

+381 11 3085 328 / +381 3284 244